

Nr 74

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag till vissa byggnadsarbeten vid statens sinnessjukhus m. m. för budgetåret 1958/59.

(3:e avd.)

I propositionen nr 1 har Kungl. Maj:t under elfte huvudtiteln, punkten 35, föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till Utrustning av nya sinnessjukhus för budgetåret 1958/59 beräkna ett reservationsanslag av 2 600 000 kronor.

I samma proposition har Kungl. Maj:t beträffande kapitalbudgeten under statens allmänna fastighetsfond (bilaga 32, punkten 3) föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till Vissa byggnadsarbeten vid statens sinnessjukhus m. m. för budgetåret 1958/59 beräkna ett investeringsanslag av 35 850 000 kronor.

Därefter har Kungl. Maj:t i propositionen nr 86, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över inrikesärenden för den 7 mars 1958, föreslagit riksdagen att

dels besluta

a) att i huvudsaklig överensstämmelse med av departementschefen förordade förslag skall dels utföras de nya arbeten, som framgår av en till statsrådsprotokollet fogad sammanställning, dels ock beräknas medel för nämnda arbeten ävensom för övriga i sammanställningen angivna ändamål med de belopp, som framgår av densamma;

b) att i Västmanlands län skall uppföras ett nytt sinnessjukhus, förlagt till Västerås;

c) att vid Kronprinsessan Victorias kustsanatorium i Barkåkra må i huvudsaklig överensstämmelse med av departementschefen förordat förslag och med ändring av 1957 års riksdags beslut verkställas de ombyggnadsarbeten, som erfordras för dess användning för vård av vissa psykiskt efterblivna, tillika höggradigt vanföra, för en beräknad kostnad av högst 1 220 000 kronor;

dels medgiva, att i statsrådsprotokollet angivna områden vid Furunäsets sjukhus må på de villkor, som angivits i redovisat köpekontrakt, försäljas för en köpeskilling av 64 150 kronor;

dels till Vissa byggnadsarbeten vid statens sinnessjukhus m. m. under statens allmänna fastighetsfond, inrikesdepartementet, för budgetåret 1958/59 anvisa ett investeringsanslag av 35 850 000 kronor;

dels till Utrustning av nya sinnessjukhus m. m. för budgetåret 1958/59 under elfte huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 2 526 000 kronor;
dels ock godkänna

a) att investeringsanslaget till Vissa byggnadsarbeten vid statens sinnessjukhus m. m. må intill ett belopp av 2 000 000 kronor tagas i anspråk för täckande av merkostnader för vissa byggnadsföretag vid de statliga sinnessjukhusen;

b) att förslagsanslaget till Statens sinnessjukhus: Omkostnader må under budgetåret 1958/59 tagas i anspråk för bestridande av ersättning för de vårdplatser vid Kronprinsessan Victorias kustsanatorium i Barkåkra, som kan komma att disponeras för vård av höggradigt vanföra psykiskt efterblivna patienter.

Propositionen

I propositionen redovisas *dels* av statens kommitté för sinnessjukvårdens utbyggande framlagda förslag till byggnadsarbeten vid sinnessjukhusen, *dels* av medicinalstyrelsen föreslagen överenskommelse med direktionen för Kronprinsessans Victorias kustsanatorium i Barkåkra om sjukhusets användning för vård av vissa höggradigt vanföra psykiskt efterblivna, *dels* av medicinalstyrelsen föreslagen försäljning av vissa markområden vid Furu-nåsets sjukhus, *dels ock* medicinalstyrelsens förslag till beräkning av medelsbehovet för utrustning av nya sinnessjukhus m. m.

Beträffande det närmare innehållet i dessa förslag samt däröver avgivna yttranden hänvisas till propositionen s. 2—53, 60—65, 68 och 69—73. I det följande lämnas en redogörelse för vad departementschefen anfört i anledning av de föreliggande förslagen.

Vissa byggnadsarbeten vid statens sinnessjukhus m. m.

Vid anmälan i årets statsverksproposition av anslaget till statens sinnessjukhus: avlöningar konstaterade departementschefen, att den sedan några år tillbaka pågående betydande upprustningen av mentalsjukvården har såsom allmän målsättning att åstadkomma behandlingsresurser och vårdförhållanden som i möjligaste mån skall jämställa denna vårdgren med kroppssjukvården. Departementschefens inställning till dessa spørsmål och förslag till åtgärder för att förse sinnessjukhusen med en tillräcklig samt väl sammansatt och väl utbildad personal har närmare redovisats i nämnda proposition.

För att nå avsedda resultat erfordras emellertid också en betydande materiell upprustning av sjukhusen. Även i detta hänseende har — främst i fråga om inventarier, kost och läkemedel — i samma proposition framlagts vissa förslag om ökad medelsanvisning. Till frågan om viss ytterligare medelsanvisning för att möjliggöra ökad inventarieanskaffning återkommer

departementchefen under reservationsanslaget till Utrustning av nya sinnessjukhus m. m.

I fråga om byggnadsbeståndet vid sinnessjukhusen är läget alltjämt långt ifrån tillfredsställande. Byggnaderna vid flera av de äldre sjukhusen befinner sig i föråldrat och delvis starkt nedslitet skick. Även platstillgången är alltjämt otillräcklig. Överbeläggningen vid de egentliga sinnessjukhusen, som under åren 1954 och 1955 uppgick till omkring 17 resp. 15 procent, minskade visserligen år 1956 till i genomsnitt omkring 14 procent men uppgick vid något sjukhus till icke mindre än cirka 38 procent. Samtidigt var omkring 1 470 sinnessjuka anmälda som exspektanter till plats på sinnessjukhusen.

En viss förbättring i fråga om platstillgången har emellertid inträtt genom tillkomsten under år 1957 av 698 nya vårdplatser, därav 390 vid Gullberna sjukhus. Överbeläggningen under samma år nedgick vid primärsjukhusen till omkring 1 860 eller i genomsnitt cirka 10,5 procent. Siffran är emellertid ej helt rättvisande enär vid några sjukhus i det fastställda platsantalet medräknats vårdplatser, som på grund av renovering f. n. icke kan utnyttjas. Glädjande nog har också omsättningen av patienter vid primärsjukhusen ökat från 52 procent år 1953 till 62 procent år 1956 eller med omkring 20 procent.

Som riktlinje för den omfattande upprustning av sjukhusen som redan pågår gäller en av 1956 års riksdag antagen revision av 1950 års generalplan. Totalkostnaderna för erforderliga byggnadsåtgärder enligt planen beräknades då — i 1954 års prisläge — till närmare 500 miljoner kronor för de egentliga sinnessjukhusen. Härtill kommer de till omkring 85 miljoner kronor beräknade kostnaderna för planerade ny- och ombyggnader av sjukhus för vård av de psykiskt efterblivna. Enligt beslut vid 1957 års riksdag kompletterades generalplanen vidare med ett sinnessjukhus i Västmanlands län. I förstnämnda belopp ingick emellertid arbeten som upptagits redan i 1950 års generalplan. För att få en uppfattning om den betydande upprustning, som sedan dess ägt rum, nämnes, att de totala investeringsanslagen under budgetåren 1950/51—1957/58 uppgått till icke mindre än cirka 197 800 000 kronor. Härvid bör emellertid beaktas såväl den sedan år 1954 inträffade byggnadskostnadsstegringen med omkring 17 procent som att medel anvisats för åtskilliga arbeten, som icke förutsatts i generalplanerna. Statens kommitté för sinnessjukvårdens utbyggande hade i det förslag till reviderad generalplan, som låg till grund för 1956 års riksdags beslut, räknat med att upprustningen skulle vara slutförd år 1967, vilket — bortsett från uppkommande merkostnader m. m. — skulle innebära en medelsanvisning om i genomsnitt 41 miljoner kronor per år, varav för den egentliga sinnessjukvården cirka 33 miljoner kronor per år. En sådan takt i upprustningen och en sådan medelsanvisning har emellertid av flera skäl icke varit möjlig, varför en viss eftersläpning i planens genomförande redan uppkommit.

Kommitténs förslag till byggnadsarbeten för nästa budgetår förutsätter en medelsanvisning om icke mindre än i runt tal 42 700 000 kronor mot för innevarande budgetår anvisade 33 050 000 kronor. Mot bakgrunden av vad nyss anförts vore det givetvis önskvärt, att hela det av kommittén äskade beloppet kunde anvisas. Departementschefen vill emellertid redan nu framhålla, att han med hänsyn till de krav på återhållsamhet i fråga om statliga utgifter, som måste ställas, icke anser sig kunna tillstyrka en medelsanvisning av denna omfattning. Till de ändringar i kommitténs förslag, som för-anledes härav, återkommer departementschefen i det följande.

De av kommittén föreslagna arbetena innebär bl. a. i fråga om de befintliga sjukhusen, att två nya vårdpaviljonger om sammanlagt 240 vårdplatser skall uppföras vid Restads sjukhus samt att Källshagens och Gådeå sjukhus skall genomgående renoveras. För dessa och övriga arbeten, inklusive vissa elektriska arbeten, vid befintliga sjukhus äskas omkring 25 200 000 kronor. Medelsbehovet för de tre beslutade nya sinnessjukhusen i Falköping, Örebro och Bollnäs beräknas till i runt tal 17 000 000 kronor. Färdigställandet av dessa sjukhus beräknas kunna ske, beträffande Falköpingssjukhuset vid årsskiftet 1960—1961 och beträffande de båda övriga under år 1962. Sjukhusen medför enligt kommitténs förslag ett platstillskott med (784 + 780 + 720) 2 284 vårdplatser. Slutligen föreslår kommittén, att beslut fattas om förläggande av det nya sinnessjukhuset i Västmanlands län till Västerås.

Vad först angår *de tre nya sinnessjukhusen i Falköping, Örebro och Bollnäs* tillstyrker departementschefen beträffande förstnämnda sjukhus, att för byggnadsarbetenas fortsättande anvisas av kommittén äskat belopp, 7 000 000 kronor. De egentliga byggnadsarbetena vid sinnessjukhuset i Örebro anses böra påbörjas under budgetåret 1958/59. Det förordas, att för ändamålet anvisas ett från 5 700 000 till 5 000 000 kronor reducerat belopp. Därest dessa båda sjukhus skall kunna färdigställas inom avsedd tid, erfordras under de båda närmaste budgetåren en sammanlagd medelsanvisning om icke mindre än cirka 23 resp. 19 miljoner kronor. Det anses därför ur statsfinansiell synpunkt icke möjligt att — samtidigt med pågående upprustning av de befintliga sjukhusen, vilken enbart för beslutade och nu förordade åtgärder kan beräknas medföra en ytterligare kostnad av i runt tal 17 000 000 kronor — till dessa budgetår förlägga tyngdpunkten i medelsanvisningen också för ett tredje stort sjukhus. Med hänsyn härtill och då det även ur personalrekryteringssynpunkt torde vara vanskligt att färdigställa två sådana sjukhus under loppet av samma år, har departementschefen ansett sig böra förorda en viss förskjutning av igångsättningen av byggnadsarbetena vid Bollnäs-sjukhuset. Medelsanvisningen för nästa budgetår anses därför böra begränsas från föreslagna 4 000 000 till 1 500 000 kronor.

Kommittén har föreslagit, att sjukhuset i Bollnäs skulle omfatta 24 vårdavdelningar om vardera 30 platser, d. v. s. sammanlagt 720 vårdplatser. För egen del framhåller departementschefen, att det givetvis varit önskvärt att

före ett ställningstagande till detta spörsmål ha tillgång såväl till de riktlinjer för mentalsjukvårdens organisation, vilka torde vara att vänta i mentalsjukvårdsdelegationens betänkande, som till den utredning rörande den ur bl. a. kostnadssynpunkt lämpligaste storleken av ett sinnessjukhus, som berördes i 1957 års proposition. Mentalsjukvårdsdelegationen har emellertid i sitt yttrande tillstyrkt, att sjukhuset får en storleksordning om cirka 700 vårdplatser. Vidare synes enligt den av kommittén påbörjade utredningen i fråga om sjukhusens ekonomiska storlek enligt vad som hittills framkommit närmast tyda på att mindre sjukhus på omkring 420—450 vårdplatser blir väsentligt dyrare i fråga om såväl anläggnings- som driftkostnader. Med hänsyn härtill och för att icke försena det fortsatta planeringsarbetet anser departementschefen sig böra förorda att sjukhusets platsantal nu bestämmas till omkring 660, innebärande en minskning med en vårdpaviljong om 60 platser. Möjligheten till eventuell ytterligare utbyggnad bör dock hållas öppen. Förslagen om sjukhusets utformning och planläggning i övrigt överensstämmer i huvudsak med för Falköpings- och Örebro sjukhusen godtagna riktlinjer. Sjukhusets driftverkstäder har emellertid begränsats med omkring 50 procent och anordnats så att entreprenörer kan utnyttjas i större omfattning än hittills för undehåll av byggnader m. m. Med hänsyn härtill och då departementschefen kan ansluta sig till vad utredningen anfört rörande undersökning av möjligheterna för Bollnäs landskommun och Bollnäs stad att uppföra vissa bostäder har han i huvudsak ansett sig kunna godtaga förslagen i dessa hänseenden. Totalkostnaden för sjukhuset beräknas, exklusive personalbostäder, till i runt tal 34 000 000 kronor eller — fördelat på 720 vårdplatser — 47 222 kronor per vårdplats. Då platskostnaden synes förhållandevis hög förutsättes, att alla möjligheter till besparingar iakttages vid det fortsatta planeringsarbetet. Den föreslagna minskningen av platsantalet torde innebära en besparing med 1,5 å 2 miljoner kronor.

Vad härefter angår av kommittén framförda förslag till *byggnadsåtgärder vid de befintliga sinnessjukhusen* förordas, att två nya paviljonger om vardera 120 vårdplatser påbörjas vid Restads sjukhus. Dessa paviljonger har visserligen icke förutsatts i den reviderade generalplanen men förslaget anses innebära en rationellare lösning än att nu upprusta de närmast aktuella, i dåligt skick befintliga vårdavdelningarna K 6 och M 1. Medelsanvisningen för nästa budgetår anses emellertid kunna begränsas från 3 000 000 till 2 000 000 kronor.

Såväl Källshagens som Gådeå sjukhus befinner sig genomgående i dåligt skick. Departementschefen har därför i och för sig intet att erinra mot de förslag till renoveringsarbeten, som kommittén framlagt. Icke något av sjukhusen skall emellertid enligt gällande generalplan i framtiden användas för sinnessjukvård, båda skall i stället disponeras för vård av psykiskt efterblivna. Även om denna ändrade användning kan beräknas ligga relativt långt

fram i tiden, är departementschefen icke beredd att nu taga ställning till arbetena i dess helhet. För nästa budgetår anses emellertid böra anvisas av kommittén äskade belopp. Det förutsättes, att renoveringsarbetena så planeras och genomföres, att de icke föregriper den framtida ändrade användningen av sjukhusen.

Mot förslaget om uppförande av byggnader för centralkök och matsal samt rörelseterapi vid Ulleråkers sjukhus har departementschefen intet att erinra men förordar en ökning av medelsanvisningen från 1 000 000 till 1 300 000 kronor. Då vissa av de i samband med renovering av panncentralen m. m. föreslagna arbetena närmast synes vara av underhållskaraktär, förordas en nedskärning av härför äskade medel med 72 000 kronor. Av de föreslagna yttre arbetena tillstyrkes endast de vägarbeten för cirka 59 000 kronor, som erfordras för att upprätthålla bussförbindelserna med sjukhuset. Förslaget innebär en minskning med 150 000 kronor.

Beträffande S:ta Annas sjukhus förordas, att hela kostnaden för föreslagen ombyggnad av en lägenhet i bostadshus B 9 till behandlingslokaler bestrides från förevarande anslag. För ändamålet beräknas preliminärt en ökning med 75 000 kronor.

Förslaget om uppförande av byggnader för arbetsterapi, samlingsal, rörelseterapi samt servering och försäljning vid Birgittas sjukhus har i och för sig icke föranlett någon erinran från departementschefens sida. Emellertid förordas att med det definitiva ställningstagandet härtill får anstå men att för byggnadernas fortsatta projektering i enlighet med förslaget anvisas av kommittén äskat belopp, 100 000 kronor. Vidare anses med utförande av de vid detta sjukhus samt vid Gullberna, Mariebergs och Furunäsets sjukhus föreslagna yttre arbetena böra tills vidare anstå. Då emellertid medel bör anvisas för täckande av merkostnader för vissa redan beslutade yttre arbeten vid Gullberna sjukhus, medför detta en minskning av medelsanvisningen med sammanlagt (150 000 + 390 000 + 150 000 + 150 000) 840 000 kronor.

Av kommittén äskade medel för uppförande av byggnad för arbetsterapi m. m. vid S:t Lars' sjukhus ävensom för uppförande av vårdpaviljongerna M 4 och K 4 samt av byggnader för administration och medicinskt centrum m. m. vid S:t Jörgens sjukhus anses med hänsyn till numera beräknad byggnadstakt böra minskas med resp. 580 000, 500 000 och 400 000 kronor.

Frågan om uppförande av byggnad för samlingsal m. m. vid S:t Jörgens sjukhus behandlades redan vid föregående års riksdag. Departementschefen förordar, att principbeslut nu fattas om byggnadens uppförande men kan icke tillstyrka att medel, 400 000 kronor, nu anvisas för arbetenas påbörjande. Kommitténs förslag till lösning av vattenfrågan vid sjukhuset synes bekräfta den vid 1956 års riksdag av dåvarande departementschefen uttalade uppfattningen, att ytterligare utredning härutinnan varit erforderlig. Då emellertid vattenfrågan enligt vad som nu framhålles icke torde kunna lösas på annat sätt än genom anslutning till stadens vattenledningsnät, finner departe-

mentschefen sig böra tillstyrka, att medel beräknas enligt förslaget. Det anses emellertid vara rimligt, att staden bestrider kostnaderna för framdragning av erforderlig ledning till sjukhusområdet. Frågan härom bör närmare undersökas.

Till frågan om uppförande av byggnader för arbets- och rörelseterapi, samlingsal m. m. vid Mariebergs sjukhus är departementschefen — trots önskvärdheten i och för sig av att dylika lokaler kommer till stånd också vid de äldre sjukhusen — icke beredd att nu taga ställning. Av kommittén härför äskad medelsanvisning, 100 000 kronor, kan han alltså icke tillstyrka.

Beträffande de föreslagna elektriska arbetena framhåller departementschefen endast, att innan medel ställs till förfogande för vissa arbeten vid Ryhovs sjukhus i anledning av beslutat nedläggande av Jönköpings stads gasverk närmare bör utredas om icke staden bör lämna visst bidrag till härav föranledda kostnader.

I övrigt anser departementschefen sig kunna godtaga kommitténs i skrivelsen den 19 december 1957 framlagda förslag såväl med avseende på byggnadsföretagens utformning som kostnadsberäkningarna, vilka såvitt avser nya ändamål grundar sig på prisläget den 1 juli 1957. Därvid förutsättes, att alla de möjligheter till besparingar, som kan föreligga beträffande planerade byggnadsföretag, tillvaratages. De byggnadsobjekt, för vilka departementschefen i det föregående icke ansett sig kunna tillstyrka någon medelsanvisning, anses i stället böra upptagas såsom sysselsättningsarbeten. Dessa arbeten bör alltså, för den händelse riksdagen intet har att erinra häremot, i händelse av ett försämrat arbetsmarknadsläge få sättas i gång med utnyttjande av den av riksdagen äskade fullmakten för Kungl. Maj:t att meddela beslut om utförande av arbeten för sysselsättning av arbetslösa. För att detta skall vara praktiskt möjligt fordras en ytterligare bearbetning av byggnadshandlingarna. Det förutsättes, att de kostnader, som föranledes härav, får bestridas med anlitan av nämnda fullmakt.

Härefter erinras om att för upprustning av tvättinrättningarna vid Mariebergs, Ryhovs och S:t Jörgens sjukhus samt för modernisering av centralköket vid sistnämnda sjukhus anvisats tillhoppa 1 590 000 kronor. Med hänsyn till möjligheterna att tillgodose tvättbehovet vid sistnämnda båda sjukhus vid något av landstingens centraltvätterier skulle det emellertid få ankomma på Kungl. Maj:t att framdeles besluta om ianspråktagandet av härför anvisade medel.

Kommittén har nu upplyst, att tvättbehovet vid S:t Jörgens och Mariebergs sjukhus kan tillgodoses vid den snart färdiga centraltvättinrättningen i Karlstad. Vidare torde tvätten från Ryhovs och Västra Ny sjukhus samt från statens anstalt för fallandesjuka å Vilhelmsro i Jönköping kunna från årsskiftet 1958—1959 tagas emot vid Östergötlands läns landstings centraltvättinrättning i Ödeshög medan tvätt från Furunäsets sjukhus från budgetårsskiftet kan ombesörjas vid den statliga centraltvättinrättningen i Boden.

För att möjliggöra denna centralisering av tvätten från angivna sjukhus och anstalt erfordras emellertid att lokaler för tvättförråd samt för in- och utlämning av tvätt m. m. anordnas. Motsvarande åtgärder erfordras vid S:t Sigfrids sjukhus, vars tvätt kommer att ombesörjas av centraltvättanläggningen i Karlskrona. Kostnaderna för dessa åtgärder samt för den beslutade moderniseringen av centralköket vid S:t Jörgens sjukhus beräknas till 690 000 kronor, vilket belopp bör disponeras av förut angivna medel.

Återstående (1 590 000 — 690 000) 900 000 kronor anses böra användas för av medicinalstyrelsen och kommittén föreslagna renoveringsarbeten vid S:ta Gertruds och Ryhovs sjukhus. Beträffande förstnämnda sjukhus erinras om att där rådande missförhållanden i vissa hänseenden berördes i ett av departementschefen den 25 februari i år lämnat interpellationssvar. Då departementschefen anser synnerligen angeläget, att föreliggande brister såväl vid detta sjukhus som vid Ryhovs sjukhus snarast avhjälpes, förordar han, att beslut nu fattas om renovering av sju vårdpaviljonger vid S:ta Gertruds sjukhus och påbörjande av renovering av vissa vårdpaviljonger vid Ryhovs sjukhus för en beräknad kostnad av 1 375 000 resp. 500 000 kronor. För arbetenas påbörjande i enlighet med kommitténs förslag föreslås få disponeras 400 000 resp. 500 000 kronor.

I detta sammanhang framhålles angelägenheten av att den av kommittén påbörjade genomgången av byggnadsbeståndet vid dessa båda sjukhus i syfte att utarbeta detaljerade generalplaner för hur den fortsatta upprustningen av sjukhusen lämpligen bör genomföras snarast möjligt utsträcker att omfatta även övriga äldre sjukhus. Denna genomgång anses böra göras i samråd med medicinalstyrelsen för att en lämplig avgränsning till och samordning med de underhållsarbeten, som utföres genom styrelsens försorg, skall kunna ske. Det är enligt departementschefens mening synnerligen angeläget att på så sätt skapa ett fastare underlag för en bedömning av de åtgärder, som bör vidtagas för att åstadkomma åtminstone godtagbara vårdförhållanden på dessa ofta otidsenliga och hårt nedslitna sjukhus.

Medelsbehovet för kommitténs verksamhet slutligen beräknar departementschefen liksom kommittén till i runt tal 400 000 kronor.

Vid bifall till vad sålunda förordats skulle anslaget för nästa budgetår behöva upptagas till 35 836 000 eller i runt tal 35 850 000 kronor. Härav belöper i runda tal 13 500 000 kronor på nya sjukhus, 8 500 000 kronor på nya arbeten vid befintliga sjukhus och 13 800 000 kronor på fortsättningsarbeten vid dessa sjukhus.

Vad härefter angår kommitténs förslag i fråga om *förläggningen av det nya sjukhus i Västmanlands län*, med vilket den reviderade generalplanen enligt beslut vid 1957 års riksdag skall kompletteras, erinras att flera områden undersökts. Förutom en förläggning till Västerås stad har sålunda ifrågasatts Dingtuna, Kungsåra, Skultuna och Tillberga kommuner. Kommittén föreslår för sin del, att sjukhuset förlägges till Västerås. Länets landsting

har för sin del uttalat, att samtliga där föreslagna markområden är godtagbara ur de synpunkter, som landstinget i första hand har att företräda. Länsstyrelsen i länet har framhållit, att ur dess synpunkter intet finnes att erinra mot en förläggning till Västerås eller till ort i närheten av staden. Däremot har arbetsmarknadsstyrelsen ansett det ur vissa synpunkter icke önskvärt, att Västerås tillföres de arbetstillfällen för manlig arbetskraft, som tillkomsten av ett sinnessjukhus där skulle innebära. En förbättring av den kvinnliga sysselsättningsgraden skulle däremot enligt styrelsen vara önskvärd. Styrelsen har dock icke motsatt sig en förläggning till Västerås.

För egen del framhåller departementschefen i likhet med kommittén, att det ur medicinska synpunkter är angeläget, att sjukhuset förlägges i nära anslutning till ett väl utbyggt kroppssjukhus. Sjukhuset bör vidare ha goda kommunikationsmöjligheter med länets övriga delar. I anslutning till vad arbetsmarknadsstyrelsen anfört framhålles vidare, att tillkomsten av ett nytt sinnessjukhus torde komma att medföra en betydligt större ökning av arbetsmöjligheterna för kvinnlig än för manlig arbetskraft. Övervägande delen, uppskattningsvis minst två tredjedelar, av personalen kan sålunda beräknas komma att bestå av kvinnliga befattningshavare. Med hänsyn till det anförda har departementschefen, liksom medicinalstyrelsen och mentalsjukvårdsdelegationen, för egen del ansett övervägande skäl tala för att sjukhuset förlägges till Västerås, där flera markområden kan tänkas komma i fråga såsom förläggningsplats. Tidpunkten för byggnadsarbetenas påbörjande kan visserligen icke nu angivas men torde — bl. a. med hänsyn till angelägenheten av att i första hand skapa godtagbara vårdförhållanden vid befintliga sjukhus — sannolikt komma att ligga flera år framåt i tiden. Det vore emellertid värdefullt för kommitténs fortsatta arbete om beslut i förläggningsfrågan nu kunde fattas. Då vidare de förberedelsearbeten och förhandlingar, som erfordras för ett slutligt ställningstagande i övriga hithörande frågor, är förhållandevis tidskrävande, förordar departementschefen, att principbeslut nu fattas om sjukhusets förläggning till Västerås, givetvis under förutsättning att en för staten godtagbar överenskommelse kan komma till stånd. Kommittén bör alltså vidtaga erforderliga åtgärder för förvärv av markområde i staden m. m. Till frågorna om sjukhusets storlek m. m. och om tidpunkten för byggnadsarbetenas påbörjande erfordras icke nu något ställningstagande.

Slutligen anmäles, att byggnadsstyrelsen i skrivelse den 28 december 1957 hemställt om anvisande av medel, 2 000 000 kronor, för täckande av *merkostnader för vissa byggnadsföretag vid sinnessjukhusen*. Det erinras om att frågan för innevarande budgetår redovisats för årets riksdag i propositionen nr 2. Med hänsyn till de betydande reservationer, som alljämt förelåg på nu förevarande anslag, var departementschefen icke beredd förordna, att tilläggsanslag då anvisades för ändamålet. Då merkostnaderna med hänsyn till föreliggande eftersläpning i medelsförbrukningen tills vidare ansågs kunna rym-

mas under anslaget, förordades, att detsamma finge tagas i anspråk för bestridande av sagda merkostnader. De belopp, som med stöd av detta och tidigare bemyndiganden kan disponeras av anslaget, uppgår f. n. till 6 730 000 kronor. Av förut anförda skäl torde också av byggnadsstyrelsen nu äskat belopp kunna åtminstone under budgetåret 1958/59 rymmas under förevärande anslag. Departementschefen förordar därför, att anslaget må intill ett belopp av 2 000 000 kronor tagas i anspråk för bestridande av sagda merkostnader.

Bidrag till driften av Kronprinsesson Victorias kustsanatorium i Barkåkra

Enligt beslut vid 1957 års riksdag (prop. 103; rskr. 237) anvisades för budgetåret 1957/58 såsom Lån till föreningen Kronprinsessan Victorias kustsanatorium för vissa ombyggnadsarbeten ett investeringsanslag av 950 000 kronor. Medlen avsåg att möjliggöra vissa ombyggnadsarbeten, som erfordrades därest sanatoriet skulle användas för vård av höggradigt vanföra psykiskt efterblivna patienter.

Bakgrunden härtill var å ena sidan den dåliga beläggningen å såväl nämnda sanatorium som Apelvikens kustsanatorium samt å andra sidan det stora behov av vårdplatser för psykiskt efterblivna, som föranlett Kungl. Maj:t att den 29 juni 1956 uppdraga åt medicinalstyrelsen att utreda frågan om provisoriska åtgärder för att öka platstillgången m. m. Medicinalstyrelsen hade i anledning härav föreslagit, att sanatoriet tills vidare skulle användas för sistnämnda ändamål.

Då vissa frågor förutsatte ytterligare förhandlingar med direktionen för sanatoriet, anvisades medel endast för nämnda byggnadsarbeten. Frågan om anvisande av medel för täckande av driftkostnaderna skulle underställas 1958 års riksdag.

Efter förnyad framställning av medicinalstyrelsen uppdrog Kungl. Maj:t sedermera den 25 oktober 1957 åt styrelsen att med direktionen för kustsanatoriet upptaga förhandlingar om avtal rörande användningen av detsamma för vård av höggradigt vanföra psykiskt efterblivna fr. o. m. den 1 juli 1958, att i samråd med byggnadsstyrelsen och direktionen inkomma med plan för bedrivandet av för ändamålet erforderliga ombyggnadsarbeten samt att till Kungl. Maj:t senast den 31 december 1957 inkomma med härav föranledda förslag.

Medicinalstyrelsen har nu med direktionen träffat preliminärt avtal rörande användningen av sanatoriet för angivet ändamål fr. o. m. den 1 juli 1958. I första hand skulle därvid barn och ungdomar under 20 år komma i fråga. Därest sanatoriet icke helt tages i anspråk för vård av psykiskt efterblivna, får annat ortopediskt klientel mottagas mot ersättning enligt för nuvarande klientel gällande grunder. Avtalet innebär i övrigt att sanatoriet efter genomförd ombyggnad skulle kunna mottaga högst 140 patienter, varav

16 i bottenvåningen till f. d. epidemisjukstugan och återstående 124 i huvudbyggnaden. Driftkostnaderna för tiden 1 juli 1958—31 december 1959 beräknas till 2 613 000 kronor. Då inkomsterna uppskattas till 289 000 kronor, skulle sålunda av statsmedel under samma tid behöva tillskjutas 2 324 000 kronor eller för nästa budgetår omkring 1 530 000 kronor. Ombyggnadsarbetena beräknas pågå under tiden den 1 augusti 1958 till den 1 november 1959 eller senast den 1 mars 1960. Under denna tid beräknas beläggningen uppgå till i genomsnitt endast 75 patienter.

För egen del framhåller departementschefen, att han anser synnerligen angeläget, att den möjlighet som nu erbjudits kan tillvaratagas. Å andra sidan medför emellertid den nödvändiga ombyggnaden av sanatoriet — vilken såvitt avser själva huvudbyggnaden avses skola genomföras i två etapper med hälften av byggnaden i vardera etappen — svårigheter att nu disponera byggnaden för avsett klientel. Det torde sålunda vara förenat med vissa olägenheter att redan innan erforderliga ombyggnadsarbeten, innefattande även vissa skyddsanordningar m. m., verkställts belägga ena hälften av huvudbyggnaden i dess nuvarande skick med psykiskt efterblivna. Under större delen av ombyggnadstiden kan vidare endast halva huvudbyggnaden disponeras och sanatoriet därför bara utnyttjas till omkring hälften av sin kapacitet eller cirka 75 platser. Personalantalet har visserligen minskats något i förhållande till staten för år 1958 men har i huvudsak förutsatts vara avpassat efter den slutliga beläggningen, 140 platser. Det är vidare angeläget, att den nuvarande personalen får åtminstone någon utbildning för de i viss mån helt nya arbetsuppgifter som väntar. Med hänsyn härtill och då bottenvåningen i f. d. epidemisjukstugan — vilken för övrigt sommaren 1957 varit uttyrd för vård av psykiskt efterblivna — utan ombyggnad kan tagas i anspråk för angivet ändamål, anser departementschefen sig böra förorda, att tills vidare endast dessa omkring 16 platser tages i anspråk. Allteftersom ombyggnadsarbetena i huvudbyggnaden blir färdiga, vilket såvitt avser första hälften beräknas kunna ske till senast den 1 juli 1959, bör även platserna där beläggas med psykiskt efterblivna. De nuvarande patienterna skulle alltså under tiden vara kvar i den andra hälften av huvudbyggnaden. Därvid skulle beläggningen kunna ökas med 10 å 15 patienter, vilket är angeläget med hänsyn till att personalen som förut nämnts är avpassad för en högre beläggning. Det sammanlagda patientantalet skulle då minskas från nuvarande cirka 130 till omkring 80 å 90 eller — inklusive epidemisjukstugan — 100 å 110. När ombyggnadsarbetena i vårdavdelningarna påbörjas, bör de patienter, som då icke kan beredas plats vid sanatoriet, överföras till Apelvikens kustsanatorium.

På staten belöpande kostnader för nämnda omkring 16 platser anses böra bestridas efter i huvudsak de grunder, som tillämpas för nuvarande klientel. Därest särskild överenskommelse härom erfordras, föreslås det få ankomma på Kungl. Maj:t att godkänna densamma. För ändamålet uppkommande

kostnader torde kunna uppskattas till i runt tal 325 000 kronor. Ersättningen till sanatoriet torde under nästa budgetår få bestridas från förslagsanslaget till Statens sinnessjukhus: Omkostnader. För tiden efter det sanatoriet friställts för sitt nya ändamål — alltså senast omkring den 1 juli 1959 — torde medicinalstyrelsens nu framlagda förslag böra i huvudsak godtagas. I anslutning till avtalsförslaget understrykes emellertid, att vid intagningen endast sådant klientel kommer i fråga, som enligt 1954 års lag om undervisning och vård av vissa psykiskt efterblivna på grund av höggradig vanföret är undantagna från landstingens huvudmannaskap. Vidare understrykes angelägenheten av att övergångstiden utnyttjas för en ingående förnyad prövning av personalbehovet med särskilt beaktande av vad centrala sjukvårdsberedningen härutinnan anfört. Samtidigt bör den av lönenämnden ifrågasatta översynen av föreslagna lönesättningsnormer vidtagas, om så erfordras i samråd med nämnden.

Därest personalen vid Apelvikens kustsanatorium i anledning av patientöverflyttningen skulle behöva utökas, anses i första hand böra undersökas möjligheterna att omplacera de befattningshavare vid Kronprinsessan Victorias kustsanatorium, som icke önskar kvarstanna eller icke erfordras i den nya organisationen.

Den sjukvårdspersonal, som i fortsättningen avses kvarstanna vid sanatoriet, bör under nämnda övergångsperiod beredas tillfälle till utbildning i sinnessjukvård. Medicinalstyrelsen bör därför i första hand undersöka, om och i vilken mån denna personal kan såsom extraelever deltaga i den i grundutbildningen ingående provtjänstgöringen. Härav föranledda merkostnader torde i så fall få bestridas från för utbildningen anvisade medel.

Kostnaderna för erforderliga ombyggnadsarbeten inom sanatoriet har enligt det reviderade förslaget beräknats till 1 100 000 kronor och anses kunna godtagas. Häri ingår emellertid icke kostnaderna för ifrågasatt övergång till oljeeldning, vilka kan beräknas till i runt tal 50 000 kronor eller — om vissa beredskapsarbeten för att hindra driftavbrott blir nödvändiga — 120 000 kronor. Besparingar på ungefär 15 000 kronor per år beräknas uppkomma genom en sådan övergång. Utredning i dessa hänseenden pågår. Det föreslås få ankomma på Kungl. Maj:t att inom en kostnadsram av högst 1 220 000 kronor besluta om ifrågavarande byggnadsarbeten. Någon medelsanvisning för nästa budgetår torde icke erfordras utöver det anslag om 950 000 kronor, som redan i form av lån till föreningen anvisats för ändamålet för budgetåret 1957/58.

Försäljning av vissa markområden vid Furunäsets sjukhus

Medicinalstyrelsen har i skrivelse den 15 november 1957 hemställt, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen, att till Svenska Cellulosa Aktiebolaget

får försäljas två områden om 13,8 respektive 0,0708 hektar från Kungl. Maj:t och Kronan tillhöriga fastigheten Pitholm 25² i Piteå socken för en köpeskilling av 64 150 kronor samt på i huvudsak de villkor i övrigt, som framgår av upprättat förslag till köpekontrakt.

Medicinalstyrelsen har därvid upplyst, att områdena förvaltas av styrelsen för Furunäsens sjukhus vid Piteå. Bolaget önskar förvärva områdena för att därstädes upplåta mark för bebyggelse åt anställd personal hos bolaget. Sjukhusdirektionen — som upplyst, att områdena icke är för sjukhusets drift erforderliga — tillstyrker, att desamma försäljes. Länsstyrelsen i Norrbottens län har icke något att erinra mot den ifrågasatta försäljningen.

Då områdena — såsom sjukhusdirektionen framhållit — icke är erforderliga för sjukhusets drift och icke heller med hänsyn till sitt läge torde ifrågakomma såsom tomtmark för sjukhusets personal, tillstyrker medicinalstyrelsen att desamma försäljes.

I fråga om det föreslagna försäljningspriset — 64 150 kronor — anför styrelsen följande.

Värdet av marken har beräknats efter grunder, som angivits av länsbostadsnämnden i Norrbottens län. Skogsvärdet har beräknats av jägmästaren i Piteå distrikt J. Olausson, som tillstyrkt ett sammanlagt försäljningsbelopp av 61 500 kronor för det större området. Domänstyrelsen, som funnit skogsvärdet något högt beräknat, har likväl ej funnit anledning föreslå ändring av detta pris.

Kammarkollegiet, som därefter avgivit yttrande i ärendet, har beräknat värdet av de två områdena till 64 150 kronor, vilket belopp bolaget förklarar sig villigt att erlægga.

Även bostadsstyrelsen har tillstyrkt framställningen.

Den föreslagna försäljningen föranleder icke någon erinran från departementschefens sida.

Utrustning av nya sinnessjukhus m. m.

I anslutning till färdigställandet av de om- och nybyggnadsarbeten, för vilka medel anvisas under investeringsanslaget till Vissa byggnadsarbeten vid statens sinnessjukhus m. m. bör ifrågavarande lokaler givetvis förses med erforderlig utrustning. Kostnaderna härför jämte anskaffande av modern medicinsk utrustning till sjukhusen bestrides f. n. från förevarande utrustningsanslag. I enlighet med vad som föreslagits i årets statsverksproposition (XI ht, p. 33) bör vidare medel för utrustning av vårdavdelningar m. m., som ombygges eller helrenoveras med anlitande av medicinalstyrelsens delfond å statens allmänna fastighetsfond, fr. o. m. budgetåret 1958/59 anvisas under sistnämnda anslag. Av medicinalstyrelsens anslagsäskanden om sammanlagt 2 510 000 kronor hänför sig omkring 424 000 kronor till utrustning av

nyss angivet slag, 150 000 kronor till anskaffande av modern medicinsk utrustning och 1 936 000 kronor till övrig utrustning.

Vissa av de av medicinalstyrelsen angivna utrustningskostnaderna har endast kunnat preliminärt angivas i avbidan på centrala sjukvårdsberedningens granskning av utrustningsförslagen och i några fall har sådant förslag ännu icke hunnit upprättas. De slutliga kostnaderna torde emellertid i dessa fall otvivelaktigt komma att överstiga de av styrelsen preliminärt äskade beloppen. Departementschefen framhåller i detta sammanhang angelägenheten av att utrustningsarbetet så planlägges och samordnas med byggnadsarbetena, att i varje fall utrustningsförslag föreligger vid tidpunkten för anslagsäskandena. Om möjligt bör också centrala sjukvårdsberedningens granskning då vara slutförd. Departementschefen har för avsikt att ta upp frågan om hur dessa spörsmål skall tillfredsställande lösas till närmare övervägande i samband med att utrustningskommittén för Gullberna sjukhus avslutar sitt arbete.

Med hänsyn till de i många fall långa leveranstiderna för viss utrustning och för att icke försena lokalernas ianspråktagande anses medel för nästa budgetår böra anvisas i huvudsaklig överensstämmelse med medicinalstyrelsens förslag. Beträffande paviljong K 4 vid S:t Lars' sjukhus har medicinalstyrelsen och centrala sjukvårdsberedningen föreslagit en medelsanvisning om 34 500 resp. 30 500 kronor. Departementschefen förordar för egen del en begränsning av styrelsens äskanden till 32 500 kronor. Centrala sjukvårdsberedningen har numera slutfört granskningen av föreliggande utrustningsförslag beträffande bostadshus vid Restads sjukhus samt paviljongerna 4 och 5 vid Säters sjukhus. De av medicinalstyrelsen för angivna ändamål preliminärt äskade beloppen bör i anslutning härtill uppräknas med 4 000 resp. 14 000 kronor.

I enlighet härmed och då departementschefen i övrigt anser sig kunna tillstyrka medicinalstyrelsens förslag skulle anslaget för nästa budgetår behöva uppföras med (2 510 000 — 2 000 + 4 000 + 14 000) 2 526 000 kronor. Anslaget anses i fortsättningen böra benämnas Utrustning av nya sjuksjukhus m. m.

Utskottet

Av propositionens redogörelse framgår att läget ifråga om byggnadsbeståndet vid sjuksjukhusen alltjämt är långt ifrån tillfredsställande. Byggnaderna vid flera av de äldre sjukhusen befinner sig i föråldrat och delvis starkt nedslitet skick. Även platstillgången är otillräcklig. Beträffande denna har en viss förbättring inträtt genom tillkomsten under år 1957 av 698 nya vårdplatser. Överbeläggningen på sjukhusen liksom antalet exspektanter är emellertid fortfarande betydande. Å andra sidan

har, såsom departementschefen framhållit, omsättningen av patienter vid primärsjukhusen glädjande nog ökat under senare år.

Som riktlinje för den pågående upprustningen av sjukhusen gäller en av 1956 års riksdag beslutad revision av 1950 års generalplan. För att ge en uppfattning om storleken av den upprustning som sedan dess ägt rum erinrar departementschefen att de totala investeringsanslagen under budgetåren 1950/51—1957/58 uppgått till icke mindre än ca 197 800 000 kronor. Trots denna betydande medelsanvisning har det emellertid icke varit möjligt att hålla den takt i upprustningen som statens kommitté för sinnessjukvårdens utbyggande räknade med vid framläggande av sitt förslag till den reviderade generalplanen och som skulle inneburit en medelsanvisning om i genomsnitt 41 milj. kronor per år fram till 1967, då utbyggnaden skulle vara slutförd. En viss eftersläpning i planens genomförande har således redan uppkommit.

Mot bakgrunden av det nu anförda anser utskottet i likhet med departementschefen att det hade varit önskvärt om hela den av kommittén för nästa budgetår föreslagna medelsanvisningen om 42 700 000 kronor kunde anvisas. Som departementschefen framhållit måste emellertid häremot vägas de krav på återhållsamhet i fråga om statliga utgifter som det nuvarande läget ställer. Utskottet anser för sin del att den av departementschefen föreslagna medelsanvisningen om tillhoppa 35 850 000 kronor, innebärande en ökning med 2 800 000 kronor i förhållande till nuvarande anslag, bör godtagas av riksdagen.

Vad angår den närmare beräkningen av medelsbehovet tillstyrker utskottet beträffande *de nya sinnessjukhusen* att för byggnadsarbeten vid sjukhusen i Falköping och Örebro anvisas 7 000 000 resp. 5 000 000 kronor. Med hänsyn till de stora anspråk på medel som de fortsatta byggnadsarbetena vid dessa båda sjukhus kommer att medföra för de närmaste åren synes en viss förskjutning påkallad beträffande igångsättningen av byggnadsarbetena vid Bollnässjukhuset. Utskottet biträder därför departementschefens förslag om en begränsning av medelsanvisningen i denna del till 1 500 000 kronor för nästa budgetår. Vad departementschefen anför i fråga om den närmare utformningen av Bollnässjukhuset finner sig utskottet även kunna godtaga. I likhet med departementschefen förutsätter utskottet att alla möjligheter till besparingar iakttages vid det fortsatta planeringsarbetet i syfte att reducera platskostnaden.

Departementschefens förslag beträffande *byggnadsåtgärder vid de befintliga sinnessjukhusen*, innebärande en medelsanvisning av i runda tal 8 500 000 kronor för nya arbeten och 13 800 000 kronor för fortsättningsarbeten, föranleder ingen erinran från utskottets sida. Utskottet har heller icke någon erinran mot att de byggnadsobjekt, vilka icke rymmes inom den nu beräknade medelsanvisningen, i stället upptages såsom sysselsättningsarbeten och

att de i händelse av ett försämrat arbetsmarknadsläge sättes igång med utnyttjande av den av riksdagen beslutade fullmakten för Kungl. Maj:t om utförande av arbeten för sysselsättning av arbetslösa.

Utskottet vill i detta sammanhang även understryka departementschefens uttalande om angelägenheten av att den av kommittén påbörjade genomgången av byggnadsbeståndet vid S:ta Gertruds och Ryhovs sjukhus i syfte att utarbeta detaljerade generalplaner för hur den fortsatta upprustningen av sjukhusen lämpligen bör genomföras snarast möjligt utsträckes till att omfatta även övriga äldre sjukhus.

Vad härefter angår frågan om *förläggningen av det nya sinnessjukhus i Västmanlands län*, med vilket den reviderade generalplanen enligt beslut vid 1957 års riksdag skall kompletteras, synes som departementschefen anfört övervägande skäl tala för kommitténs förslag att sjukhuset förläggas till Västerås. Utskottet förordar att riksdagen nu fattar principbeslut om sjukhusets förläggning till staden under förutsättning att en för staten godtagbar överenskommelse kan komma till stånd.

Slutligen tillstyrker utskottet i detta sammanhang att ifrågavarande anslag må intill ett belopp av ytterligare 2 000 000 kronor tagas i anspråk för bestridande av *merkostnader för vissa byggnadsföretag vid sinnessjukhusen*.

Utskottet anser liksom departementschefen att det är synnerligen angeläget att den möjlighet som erbjudits att utnyttja kronprinsessan Victorias kustsanatorium i Barkåkra för vård av höggradigt vanföra psykiskt efterblivna kan tillvaratagas. Av departementschefen förordade åtgärder, innebärande bl. a. att under nästa budgetår omkring 16 platser vid sanatoriet tages i anspråk för ändamålet i avvaktan på att erforderliga ombyggnadsarbeten hinner utföras, kan utskottet i allt väsentligt godtaga. Med hänsyn till vad i ärendet upplysts om storleken av den personal som nu finns vid sanatoriet vill utskottet emellertid i anslutning till vad departementschefen anfört understryka angelägenheten av att en ingående förnyad prövning av personalbehovet sker under övergångstiden med särskilt beaktande av vad centrala sjukvårdsberedningen anfört i frågan. Som departementschefen förutsatt bör samtidigt den av statens lönenämnd ifrågasatta översynen av föreslagna lönesättningsnormer vidtagas.

Departementschefens förslag i fråga om *försäljning av vissa markområden vid Furunäsets sjukhus* föranleder ingen erinran från utskottets sida.

Även beräkningen av medelsbehovet under anslaget till *Utrustning av nya sinnessjukhus m. m.* kan utskottet godtaga.

Under återopande av det anförda och då vad departementschefen i övrigt anfört och föreslagit vid anmälan av förevarande proposition icke givit utskottet anledning till erinran eller särskilt uttalande hemställer utskottet,

att riksdagen må

I. besluta

a) att i huvudsaklig överensstämmelse med av departementschefen i statsrådsprotokollet över inrikesärenden för den 7 mars 1958 förordade förslag skall *dels* utföras de nya arbeten, som framgår av följande sammanställning, *dels ock* beräknas medel för nämnda arbeten ävensom för övriga i sammanställningen angivna ändamål med de belopp, som framgår av densamma:

Sjukhus och arbete m. m.	Beräknad kostnad	Anvisat	Fortsättningsarb.	Nya arbeten
			Förslag 1958/59	Förslag 1958/59
1	2	3	4	5
<i>Psykiatriska sjukhuset:</i>				
Renovering av vårdavdelningar.....	900 000	300 000	300 000	—
<i>Ulleråkers sjukhus:</i>				
Uppförande av byggnader för centralkök och matsal samt rörelseterapi.....	2 670 000	—	—	1 300 000
Renovering av panncentralen m. m.	66 000	—	—	66 000
Utbyte av varmvattenberedare för sjukhusets södra del.....	60 000	—	—	60 000
Vissa yttre arbeten.....	59 000	—	—	59 000
<i>S:ta Annas sjukhus:</i>				
Installation av värmeledning i bostadshus B9 m. m.....	155 000	—	—	155 000
<i>Sundby sjukhus:</i>				
Om- och tillbyggnad av centralköket.....	1 225 000	400 000	825 000	—
Utbyggnad av vattenreningsverket.....	250 000	—	—	250 000
<i>Birgittas sjukhus:</i>				
Uppförande av nya vårdpaviljonger.....	4 800 000	600 000	1 700 000	—
Planering av byggnader för arbetsterapi, samlingssal, rörelseterapi samt servering och försäljning.....	100 000	—	—	100 000
Anordnande av bostäder i gamla kontorsbyggnaden.....	110 000	—	—	110 000
Förvärv av stadsågan nr 117.....	45 000	—	—	45 000
<i>Västra Ny sjukhus:</i>				
Anordnande av sopförbränningsugn.....	40 000	—	—	40 000
<i>Ryhovs sjukhus:</i>				
Installation av oljeeldning i panncentralen	210 000	—	—	210 000
Modernisering av centralköket.....	790 000	—	—	400 000
Påbörjande av renovering av vissa vårdpaviljonger.....	500 000	1 500 000	—	se kol. 3
<i>S:t Sigfrids sjukhus:</i>				
Uppförande av paviljong M 59.....	1 350 000	700 000	650 000	—
<i>S:ta Gertruds sjukhus:</i>				
Uppförande av två vårdpaviljonger.....	2 700 000	2 257 000	443 000	—
Anslutning av vissa vårdpaviljonger till sjukhusets centrala värme- och varmvattensystem.....	740 000	400 000	340 000	—
Renovering av sju vårdpaviljonger.....	1 375 000	1 400 000	—	se kol. 3

¹ Beloppen anvisade för andra ändamål.

Sjukhus och arbete m. m.	Beräknad kostnad	Anvisat	Fortsätt- ningsarb.	Nya arbeten
			Förslag 1958/59	Förslag 1958/59
1	2	3	4	5
<i>Gullberna sjukhus:</i>				
Vissa yttre arbeten	200 000	100 000	—	100 000
<i>S:t Olofs sjukhus:</i>				
Uppförande av byggnad för arbetsterapi	950 000	2170 000	—	280 000
<i>S:t Lars' sjukhus:</i>				
Ombyggnad av vårdpaviljong M 45	1 800 000	800 000	1 000 000	—
Uppförande av byggnad för arbetsterapi m. m.	1 780 000	400 000	800 000	—
<i>S:ta Maria sjukhus:</i>				
Ombyggnad av administrationsbyggnaden	1 200 000	900 000	300 000	—
Uppförande av ny byggnad för arbetsterapi	1 600 000	100 000	600 000	—
Uppförande av byggnad för undervisnings- lokaler m. m.	545 000	300 000	245 000	—
Utbyte av pannor i sjukhusets panncentral m. m.	700 000	350 000	350 000	—
<i>S:t Jörgens sjukhus:</i>				
Uppförande av vårdpaviljongerna M 4 och K 4	3 570 000	1 300 000	500 000	—
Uppförande av nya byggnader för admi- nistration och medicinskt centrum m. m.	3 140 000	100 000	500 000	—
Uppförande av byggnad för samlingsal m. m.	815 000	—	—	—
Åtgärder för förbättring av sjukhusets vat- tentförsörjning	808 000	2543 000	—	265 000
<i>Restads sjukhus:</i>				
Ombyggnad av vårdpaviljong K 10	1 640 000	700 000	300 000	—
Uppförande av vårdpaviljongerna M15 och K16	6 000 000	—	—	2 000 000
<i>Källshagens sjukhus:</i>				
Upprustning av vårdpaviljongerna M1, M2 och K1 samt utbyte av vissa yttre led- ningar, etapp I	700 000	—	—	400 000
<i>Falbygdens sjukhus:</i>				
Byggnadsarbetenas fortsättande	31 000 000	4 625 000	7 000 000	—
<i>Marlebergs sjukhus:</i>				
Uppförande av paviljong K73	1 700 000	800 000	900 000	—
<i>Mellringe sjukhus:</i>				
Byggnadsarbetenas fortsättande	32 000 000	675 000	5 000 000	—
<i>Sätters sjukhus:</i>				
Uppförande av vårdpaviljongerna M4 och K5 m. m.	2 670 000	1 500 000	1 170 000	—
Uppförande av samlingsal	650 000	350 000	300 000	—
Reparation av värmeledningskulvertarm.m.	550 000	250 000	300 000	—
Uppförande av byggnad för servering och försäljning	125 000	—	—	125 000
<i>Nytt sinnessjukhus i Bollnäs</i>	434 000 000	400 000	—	1 500 000

¹ Inbesparat belopp av för annat ändamål anvisade medel.

² Beloppet anvisat för uppförande av snickeriverkstad.

³ Beloppet anvisat för uppförande av vattentorn m. m.

⁴ Kostnaden beräknad efter 720 platser, d. v. s. 60 mer än vad i det föregående tillstyrkts.

Sjukhus och arbete m. m.	Beräknad kostnad	Anvisat	Fortsätt- ningsarb.	Nya arbeten
			Förslag 1958/59	Förslag 1958/59
1	2	3	4	5
<i>Gådeå sjukhus:</i> Upprustning av vårdavdelningar m. m., etapp I.....	450 000	—	—	450 000
<i>Sidsjöns sjukhus:</i> Utvidgning av lokaler för administration och medicinskt centrum m. m.....	785 000	300 000	485 000	—
Anordnande av sopförbränningsugn i pann- centralen samt upprustning av sjukhusets värme- och varmvattensystem.....	500 000	250 000	250 000	—
<i>Umedalens sjukhus:</i> Uppförande av byggnad för undervisnings- lokaler och elevbostäder.....	1 170 000	600 000	570 000	—
Utbyte av pannor i sjukhusets panncentral	600 000	—	—	600 000
<i>Furunäsets sjukhus:</i> Uppförande av vårdpaviljong för kroniskt sjuka, MK1.....	2 200 000	1 200 000	1 000 000	—
Anläggande av förbindelsekulvert till vård- paviljong MK1.....	250 000	—	—	250 000
<i>Anordnande av lokaler för tvättförråd m. m. vid vissa sinnessjukhus m. m.....</i>	240 000	1240 000	—	se kol. 3
<i>Elektriska arbeten vid vissa sinnessjukhus...</i>				843 000
<i>Utredningsmedel.....</i>				400 000
			25 828 000	10 008 000
<i>Avrundning.....</i>				14 000
			Totalsumma	35 850 000

¹ Beloppet anvisat för andra ändamål.

b) att i Västmanlands län skall uppföras ett nytt sinnessjukhus, förlagt till Västerås;

c) att vid Kronprinsessan Victorias kustsanatorium i Barkåkra må i huvudsaklig överensstämmelse med av departementschefen i statsrådsprotokollet över inrikesärenden för den 7 mars 1958 förordat förslag och med ändring av 1957 års riksdags beslut verkställas de ombyggnadsarbeten, som erfordras för dess användning för vård av vissa psykiskt efterblivna, tillika högradigt vanföra, för en beräknad kostnad av högst 1 220 000 kronor;

II. medgiva, att i statsrådsprotokollet över inrikesärenden för den 7 mars 1958 angivna områden vid Furunäsets sjukhus må på de villkor, som angivits i redovisat köpekontrakt, försäljas för en köpeskilling av 64 150 kronor;

III. till *Vissa byggnadsarbeten vid statens sinnessjukhus m. m.* för budgetåret 1958/59 under statens allmänna fastighetsfond, inrikesdepartementet, anvisa ett investeringsanslag av 35 850 000 kronor;

IV. till *Utrustning av nya sinnessjukhus m. m.* för budgetåret 1958/59 under elfte huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 2 526 000 kronor;

V. godkänna,

a) att investeringsanslaget till *Vissa byggnadsarbeten vid statens sinnessjukhus m. m.* må intill ett belopp av 2 000 000 kronor tagas i anspråk för täckande av förut angivna merkostnader för vissa byggnadsföretag vid de statliga sinnessjukhusen;

b) att förslagsanslaget till *Statens sinnessjukhus: Omkostnader* må under budgetåret 1958/59 tagas i anspråk för bestridande av ersättning för de vårdplatser vid Kronprinsessan Victorias kustsanatorium i Barkåkra, som kan komma att disponeras för vård av höggradigt vanföra psykiskt efterblivna patienter.

Stockholm den 10 april 1958

På statsutskottets vägnar:

MARTIN SKOGLUND

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet ha närvarit

från första kammaren: herrar Näsström, Gillström, Ohlön, Ivar Johansson, Birger Andersson, Rikard Svensson, Söderberg, Mårtensson, Ivar Persson, Bertil Petersson, Ragnar Bergh, Palme, Sunne, Hesselbom och Jacobsson; samt

från andra kammaren: herrar Skoglund i Doverstorp, Åkerström, Malmborg, Jansson i Kalix, Karlsson i Olofström, Widén, Nilsson i Göingegården, fröken Olsson, fru Wallin, herrar Löfroth, Lassinantti, Heckscher, Svensson i Stenkyrka, Gustafsson i Uddevalla och fröken Liljedahl.